

GAZETA LWOWSKA.

Z **Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy**, kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr.** — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmonij) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 29. sierpnia. Otrzymałiśmy następujące depesze telegraficzne:

Wiedeń, 27. sierpnia. Stan zdrowia Jej Mości Cesarzowy był wczoraj tak co do toku słabości jak i w każdym innym względzie bardzo pomyślny, i Najjaśniejsza Pani przespiała przeto spokojnie całą noc.

Nowonarodzony Następca tronu chowa się jak najlepiej.

Laxenburg, 27. sierpnia 1858, godzina 8 zrana.

Dr. Bartsch m. p., Radca nadworny Dr. Seeburger m. p.,
c. k. profesor. c. k. pierwszy lekarz przyboczny.

Wiedeń, 28. sierpnia. Gdy najważniejszy peryod słabości Jej Mości Cesarzowy szczęśliwie już przeszedł, stan zdrowia Najjaś. Pani bez przerwy jest pomyślny, a i nowonarodzony Arcyksiążę Następca tronu chowa się zdrowo, przeto nie będą już odtąd wydawane buletyny lekarskie.

Laxenburg, 28. sierpnia, 8. godzina zrana.

Dr. Bartsch m. p., Radca nadworny Seeburger m. p.,
c. k. profesor. c. k. pierwszy lekarz przyboczny.

Miasteczko *Rohatyn*, w obwodzie Brzeżańskim, posiadało dotychczas szkołę trywialną, wyposażoną kosztem gminy, przy niej nauczyciela z roczną płacą w kwocie 200 złr. i pomocnika nauczyciela z płacą 150 złr. m. k.

W miesiącu sierpniu 1857 postanowiła gmina, powodowana obecnością JE. p. Namiestnika, udowodniając troskliwość ku poparciu oświaty między ludem i dla własnego dobra, powiększyć szkołę trywialną na systematyczną czteroklasową szkołę główną, uposażając ją z kasy miejskiej.

W wykonaniu postanowienia tego obowiązowała się gmina zaopatrywać z miejskiej kasy wszelkie głównej szkoły potrzeby, wystawić odpowiedni budynek, dostarczać opał, posługę i należyte porządki, przytem rocznie wypłacać 1150 złr. na pensye i remuneracye nauczycielom, jako też na zaopatrzenie wysłużonych nauczycieli, tudzież wdów i sierot po nich.

Ze swej strony właściciel Rohatyna Piotr hr. Krasiński zobowiązał się 18 sążni drzewa na opał z lasów państwa wydawać. Tym sposobem będąc szkoła wyposażona, ministerjum oświecenia dekretem z 10. sierpnia 1858 l.13149 zezwoliło na założenie czteroklasowej szkoły głównej w Rohatynie, i już przedsięwzięto kroki, ażeby szkoła z początkiem roku szkolnego otworzona została.

Co w uznaniu chwalebnej dążności gminy miejskiej Rohatynskiej ku poparciu oświaty między ludem, niemniej gorliwego przyczynienia się ze strony Piotra hr. Krasińskiego, podaje się do wiadomości publicznej.

Lwów, 17. sierpnia 1858.

Wiedeń, 27. sierpnia. Dnia 26. b. m. 1858 r. wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXXII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 123. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 14. sierpnia 1858, ważne w krajach koronnych powszechnego okręgu celnego, z upoważnieniem głównych urzędów celnych w Kufszteinie i Inszbruku do urzędowania w obrocie na północno-tyrolskiej kolei żelaznej (Rosenheim, Kufsztein-Inszbruk), stykającej się z linią celną.

Nr. 124. Cesarzkie rozporządzenie z 15. sierpnia 1858, ważne w całym państwie, z wyjątkiem Lombardo-weneckiego królestwa, Dalmacyi i Pogranicza wojskowego, względem wymiaru myta od eraryalnych dróg, mostów i przewozów w walucie austriackiej.

Nr. 125. Uchwała ministerstwa finansów z 20. sierpnia 1858, ważne we wszystkich krajach koronnych, względem oznaczenia dyet dla urzędników monarchicznych i funduszowych w walucie austriackiej.

Nr. 126. Uchwała ministerstwa finansów z 23. sierpnia 1858, ważna w całym państwie, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem poboru eraryalnych myt wodnych, jako też pewnych należności przewozowych, a w Lombardo-weneckim królestwie połączonych należności i tax cymmentowych, zaczawszy od 1. listopada 1858.

Sprawy krajowe.

Lwów, 30. sierpnia. Jego Excelencya Namiestnik hr. *Gottschowski Agenor* odjechał dziś zrana o godzinie 7. do Skaly.

(Mianowania. — Deputacya miasta Wiednia u dworu. — Dary na Tryest i Peszt.)

Wiedeń, 27. sierpnia. Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższą uchwałą z dnia 3. sierpnia b. r. przenieść najlaskawiej nadzwyczajnego profesora filozofii prawa przy Krakowskim uniwersytecie Dra *Wincentego Waniorka* do c. k. akademii jurystycznej w Preszburgu, zaś nadzwyczajnego profesora historii państwa i prawa niemieckiego przy Krakowskim uniwersytecie Dra *Edwarda Bubla* raczył najlaskawiej mianować rzeczywistym profesorem tego przedmiotu i filozofii prawa.

— Dnia 25. b. m. o dziesiątej godzinie przed południem miał szczęście burmistrz dr. *Seiller* na czele deputacyi, złożonej z wiceprezydenta rady gminnej, wice-burmistrza i kilku członków rady gminnej i magistratu być przyjmowanym u Jego c. k. Mości w Laxenburgu na audyencyi i w imieniu c. k. stołecznego i rezydencyonalnego miasta Wiednia doręczył w osobnym adresie najuniżeńszą gratulacyę z powodu szczęśliwego narodzenia Cesarzowiczki Następcy tronu.

Jego Ces. Mość raczył jak najlaskawiej przyjąć ten adres gratulacyi i przywiązania, a po przemówieniu burmistrza, dziękował Cesarz Jego Mość za udział, jaki brała ludność Wiednia w tym radośnym wypadku, i nadmienil, że nigdy nie wątpil o przywiązaniu i przychylności Swych wiernych Wiedeńczyków, z którymi razem znosił cierpienia i przyjemności, i niejedną przykry dzień spędził. — Jego Ces. Mość nadmienil o braku zarobku w ostatnim czasie i staguacyi w handlu dodając, że Wiedeńczycy pomimo to w każdym czasie dochowali tronowi wierności, i jest przekonany, że lojalny ich sposób myślenia także nadal trwać będzie.

Poczem raczył Najjaśniejszy Pan następującymi słowami zakończyć:

„Niebo dało mi dziecię, które niegdyś zastanie nowy, większy i wytworniejszy Wiedeń; atoli, chociaż się miasto zmieni, znajdzie Książę jednak stare, wierno serca niezmiennione, a przeto i starych Wiedeńczyków, którzy, jeżeliby było potrzeba, i dla niego okaza się we wszystkich stosunkach z doświadczoną swą przychylnością“.

— Ich cesarzowicz. Moście Arcyksiążę *Ferdynand Maxymilian* i Arcyksiężna *Charlotte* poświęcili z powodu wypadku uszczęśliwiającego ludy monarchyi austriackiej dla ubogich miasta Tryestu 1000 złr. i zaasygnowali tę sumę telegraficzną depeszą z 22. b. m. na ręce Jego Excelencyi Namiestnika Tryestu.

— Jego cesarzowicz. Mość Arcyksiążę *Albrecht* jenerał-gubernator przeznaczył z powodu urodzin najdosjójniejszego Następcy tronu sumę 2000 złr. dla ubogich w Buda-Peszczie.

— Jego królewicz. Mość Książę bawarski *Adalbert* odjechał dziś o godzinie 7. zrana paropływem z Linczu do Wiednia.

Ameryka.

(Odrzucenie konstytucyi w Kansas. — Pokój z Mormonomi. — Wybory w Missuri. — Telegraf podmorski.)

Parostatek „*Northern Light*“ przywozi wiadomości z Nowego Jorku z dnia 3. b. m. Znaczna większość ludu w Kansasie odrzuciła konstytucyę *Lekomptona*. — Według najnowszych wiadomości z *Uty* panuje tam zupełny pokój, a wyżsi oficerowie są u *Mormonów* w wielkich łaskach. Żadnemu żołnierzowi z armii *Johnstona* nie było wolno wchodzić do miasta nad słonem jeziorem. Komisarze pokoju odjechali do *Washingtonu*. — W *Missouri* wypadły wybory w kilku wyborczych okręgach na korzyść narodowej demokracji. *Blair*, kandydat z partyi za zniesieniem niewolnictwa nie utrzymał się, co w *Washingtonie* wielkie zrobiło wrażenie. — Wiadomość o szczęśliwym założeniu atlantyckiego telegrafu wywarła w *Zjednoczonych Stanach* większe wrażenie jak w *Anglii*. Ten wypadek obchodzono po wszystkich miastach z wielką uroczystością, iluminacyą, pochodem z wachlami, wojskową paradą, salwami artyleryi i innymi objawami powszechnej w kraju radości.

Hiszpania.

(Projekt zajęcia wybrzeży marokańskich.)

Madryt, 18. sierpnia. Korespondencya peninsularna pisze: *Gaceta Militar*, dziennik obznajomiony dobrze ze sprawami wojskowymi, roztrząsa środki, jakie Hiszpania posiada, by korsarzów z wybrzeży skalistych skareić za wyrządzone obelgi banderze hiszpańskiej. Przedewszystkiem zaleca, by traktat zawarty z Cesarzem marokańskim ulepszono, i żądano od niego znacznego wynagrodzenia wprawdzie nie w pieniądzu, lecz w posiadłościach ziemskich, a mianowicie wypadałoby sądem dziennika żądać odstąpienia całej krainy począwszy od Ceuty aż do El Augulo, łącznie z dawną Ceutą. Miasto Ceuta mogłoby się natenczas rozszerzyć i zabezpieczyć pomyslnością swym mieszkańcom. Od strony miasta i wyspy Melilli należałoby Hiszpanii zająć wybrzeże osiedlone przez korsarzy aż do granic algierskich. Tym sposobem możnaby założyć kolonie hiszpańskie. Mniema dziennik, że Tanger ułatwiłby te usiłowania, a Hiszpania mogłaby w przeciągu niewielu miesięcy uzbroić dwadzieścia okrętów wojennych, które zdołałyby wkrótce zniszczyć wszystkie nadbrzeżne miasta marokańskie.

Anglia.

(Zaburzenia żniwiarzy. — Nowiny dworu. — Korespondencya Królowy z prezydentem Stanów Amerykańskich. — Wiadomości bieżące z Indyi. — Obwarowanie na wyspie Aurigny. — Doniesienie z Lagos. — Polów wielorybów.)

Londyn, 24. sierpnia. W hrabstwach Tiperary i Waterford były także zaburzenia żniwiarzy, ale przywrócono już spokojność. W pobliżu Clonmela znajdują niekiedy listy z pogrózkami na drzewach; ale policya czuwa wszędzie i nikt nie dopuści się pewno zakłócenia porządku.

— Dnia 30. b. m. spodziewają się Dworu z powrotem w pałacu bukińskim. Upewniają, że p. Walpole, sekretarz państwa, towarzyszyć będzie Jej Mości Królowej do Szkocyi.

— Dyrekcyje kompanii telegrafu atlantyckiego ogłaszają teraz za pozwoleniem Królowej korespondencyę telegraficzną między Królową i prezydentem Stanów zjednoczonych. Poselstwo amerykańskie liczyło wraz z adresem 143 słów i dwie godzin czasu manipulacyi telegraficznej, a oprócz tego nieobeszło się bez powtarzań i poprawek. Poselstwo Jej Mości Królowej takie:

„Królowa życzy szczęścia prezydentowi z powodu pomyslnego ukończenia tego wielkiego dzieła międzynarodowego, którem się wielce interesuje. Królowa jest przekonana, że niemniej i prezydent podziela jej nadzieję, że drut elektryczny, który już teraz łączy Anglię ze Stanami zjednoczonymi, stanie się nową łącznią obu narodów, których przyjaźń polega na wspólnym ich interesie i wzajemnym szacunku. Miło to jest Królowej, że może wprost pisać do prezydenta i wyrazić mu powtórnie szczere życzenia pomyslności dla Stanów zjednoczonych.“

Odpowiedź prezydenta jest tej osnowy:

„Prezydent odwzajemnia serdecznie życzenia Najjaśniejszej Królowej z powodu skutecznego przedsięwzięcia międzynarodowego, które stało się rzeczywistością, umiejętnością i nieugiętą wytrzymałością krajów obydwóch. Jest to tryumf świetniejszy — gdyż bardziej dobroczynny niż zwycięstwo, jakie którykolwiek zdobywca odniósł na polu sławy. Oby telegraf atlantycki stać się mógł za pomocą Bożą ręką pokoju wieczystego i wiecznej przyjaźni między narodami pobratymczymi, i okazał się być przeznaczonym od Boga narzędziem do rozszerzenia religii, obyczajowości, wolności i prawa na całym świecie. I czy też nie przyjdzie kiedy do tego, że wszystkie narody chrześcijańskie zgodzą się dobrowolnie na to, by telegraf pozostał na wieczne czasy neutralny, i by zawiadomienia jego nawet podczas wojny dochodziły święcie na miejsce przeznaczenia?“

— W Glasgowie otrzymano w drodze prywatnej wiadomość o zgonie w Indjach generała brygady Campbell'a. Dzielny ten oficer stracił zdrowie swoje nadmiarem pracy umysłowej i fizycznej w teraźniejszej wojnie.

— Według doniesień *United Service Gazette* zamierza maharadza Scindia rozdać za poprzednim zezwoleniem Królowej — oznaki honorowe wojsku angielskiemu, którego waleczności zawdzięcza odzyskanie tronu.

— Od czasu demonstracyi w Cherbourgu pracują usilnie nad obwarowaniem ostępów na wyspie Aurigny w cieśninie kaletańskiej, o kilka mil od przylądka de la Hogue. Lordowie admiralicy udali się w tej mierze na wyspę rzeczoną.

— Do ministerium handlu nadeszła od angielskiego konzula w Lagos depesza z doniesieniem, że Król i naczelnicy w Abeokuta, równie jak korporacye rzeczonoego miasta na mocy zawartej z niemi ugody rzekli się wykonywanego przedtem w Lagos, Abeokuta i w miastach nadbrzeżnych monopolu handlowego.

— Na wyspach Orknej, Sandej i Stronsay, złowiono ostatnimi dniami nie mniej jak 300 wielorybów i sprzedano po wielkich cenach; prawdziwa zdobycz dla wyspiarzy, którym połów śledzi nie dopisał w tym roku. Kilka wielorybów było znacznej wielkości.

Francya.

(Protokół konferencyi. — Stacje morskie. — Narzeczona marszałka Pelissier. — Okręt nowej struktury. — Rady departamentalne. — Podróże dostojnych osób. — Biskupi do Chin i Indyi. — Szkoły głuchoniemych. — Konzul francuski do Tientsin. — Eskadry rosyjskie. — Podróż cesarska. — Stan Kobiet.)

Paryż, 24. sierpnia. Protokół posiedzenia konferencyi z 16. b. m., na którym toczyła się sprawa żeglugi na Dunaju, niemógł

być jeszcze podpisany, a to, jak słyhać, dla niedokładności redakcyjnych.

— Liczba francuskich stacyi morskich ma być pomnożona nową na wyspie Reunion. Przeznaczeniem tej stacyi ma być obrona posiadłości w Nosse-Bé i Maynotte, a oraz czuwanie nad Madagaskarem, kanałem Mozambique, odnogą perską i posiadłościami Imama Maskatu. Komendę tej dywizyi floty obejmie kapitan okrętowy Fleuriot de Langie, komendant korwety „Cordelière“, która wkrótce odpłynie z Lorient.

— Wiadomość przyszłego zamężcia księcia Małakowy z młodą bardzo piękną Hiszpanką potwierdzają z rozmaitych stron. Narzeczona jest Donna Sofia Valera, siostra margrabięgo de la Paniega oraz krewna i przyjaciółka Cesarzowy. Widziano ją w Cherbourgu w świetle cesarskiej. Słyhać, że zaślubiny nastąpią już za kilka tygodni.

— W Cherbourgu mają budować okręt nowego kształtu (*Widderschiff*). Wynalazek tych okrętów pochodzi jak wiadomo z Anglii i spodziewają się, że przy większem rozpowszechnieniu tego wynalazku nastąpi zupełne przekształcenie systemu prowadzenia wojny na morzu.

— Dzisiaj rozpoczęto w 86 departamentach roczne posiedzenia jeneralnej rady. Śródziemna eskadra powróci z Brestu do Toulonu najdalej do 10. września; druga jednak dywizya wróci na przezimowanie do Brestu. Kiasim Bej odpłynął przedwczoraj z Marsylii do Konstantynopola. Wiezie traktat względem księstw Naddunajskich i odpis protokołów z posiedzeń konferencyi.

— Lord i lady Palmerston, jak wiadomo, odwiedzają Paryż i zamierzają przepędzić kilka dni w Chamarande u hrabstwa Persigny. Hrabia Kiselew odjechał wczoraj do Ostendy do morskich kąpeli; podczas jego nieobecności obejmuje pan Balabine prowizorycznie sprawę rosyjskiego poselstwa, póki jego następcą p. Oubril, który został mianowany radcą poselstwa, nieprzybędzie do Paryża. Pan Balabine mianowany pełnomocnym ministrem w Wiedniu, pojedzie pierwiej do Petersburga i dopiero z końcem przyszłego miesiąca obejmie swą nową posadę.

— Układy między Rzymem a Portugalią względem zrzeczenia się protektoratu nad katolikami w Indjach zdają przechylać się na korzyść rzymskiej stolicy. Pierwszem następstwem między zachodnimi państwami a Chinami zawartego traktatu będzie chrześcijańska z większą niż dotąd gorliwością wznowiona propaganda w Chinach. Obaj apostołscy wikaryusze z Kantonu i Koug Tischeou msgr. Guillemin i msgr. Perny otrzymali już rozkaz wracać do swych dycezyi. Msgr. Perny bierze ze sobą dwudziestu nowych misjonarzy.

— We czwartek upłynionego tygodnia rozdawano w głównym domu braci chrześcijańskiej szkoły premia między głuchoniemych i ślepych. Kardynał-arcybiskup Paryża przyzował przy tej uroczystości. Według urzędowych raportów znajduje się obecnie we Francyi 30,000 głuchoniemych, z których 6000 jest w wieku od 5 do 12 lat. Z tych 6000 dzieci otrzymuje 2000 a najwięcej 2500 dzieci elementarną naukę. Francya posiada 50 szkół głuchoniemych, na które wydaje państwo do 450.000 franków. To jednak niewystarczy wcale na powszechną i dokładną naukę wszystkich głuchoniemych.

— Upewniają, że p. Montigny, który obecnie jest konzulem w Szanhay, mianowany być ma konzulem francuskim w Tientsin.

— *Monitorowi floty* piszą z Brestu, że otrzymano tam wiadomość o spodziewanym przybyciu dwóch eskadr rosyjskich, które niedawno odpłynęły z Kronsztadu. Jedną z tych eskadr, co zawinać ma na krótki czas do portu w Brescio, przeznaczono na morze śródziemne, a drugą na ocean spokojny.

— Ostatnich dni podróży Cesarza i Cesarzowej w Bretonii przyjmowali Ich mieszkańcy tamtejsi mimo słońcy z równem jak i pierwszych dni uniesieniem radości. W Vitré, Lavel, Le Mans, Chartres i St. Cyr, słowem na wszystkich stacjach kolei żelaznej ustawiali się mieszkańcy szeregiem, urzędnicy w ubiorach galowych, były różne przemowy i podawano adresa, na które Cesarz podobno nie dawał żadnej odpowiedzi, gdyż *Monitor* nie przytacza żadnych słów cesarskich.

— Niejaki pan August Mare-Bayeux wypisał się do redakcyi paryskiej *Presse* z wyrzekaniami na wzmagającą się demoralizacyę kobiet we Francyi. Pierwszą przyczyną, mówi autor, jest bezsprzecznie przymusowy stan paniński, na który wiele kobiet skazała albo nędza, albo odraza mężczyzny tej klasy, której grube obyczaje obrażają tkliwsze uczucie kobiety, albo nakoniec materialna niemożność znalezienia partyi. Przytem i to się przyczynia, że we Francyi 20 na sto więcej rodzi się dziewcząt niż chłopców, co przy teraźniejszej liczbie ludności wynosi około 800.000 dziewcząt, a których przy takim składzie rzeczy wydanie za mąż jest niepodobieństwem, ztąd w ogóle najmniej 1,400.000 niewiast musi umierać z głodu, jeżeli przy braku prywatnego majątku nie przyjdzie im w pomoc praca lub dobroczynność. Już i ta liczba przeraża; a dodawszy do tego jeszcze liczbę mężczyzn, którzy dobrowolnie zostają w stanie bezzennym, co między pracującą klasą zachodzi bardzo często, tedy znajdziemy, że we Francyi tylko 1/6 niewiast znajduje zatrudnienie, mogące ją od zniewagi albo śmierci ochraniać. Na sześć jedna potępiona. Lecz jakież to są zasilki, które stręczy im zatrudnienie? Przeciętua praca dzienna kobiety jest 1 frank 25 centymów, co na miesiąc z 26 dni — bo w niedzielę i święta nie pracują — wynosi 34 fr. 50 cent. czyli 414 franków rocznie. Atoli z ego potracają się jeszcze pory roku bezrobne, które przy najlepszych

profesjach wynoszą najmniej 3 miesiące, przezco cały zarobek roczny zmniejsza się na 310 fr. 5 centymów, i to przypuściwszy, że robotnica była zawsze przy dobrem zdrowiu, czego po żywności, na jaką taki budżet pozwala, zaledwo się spodziewać można. Bo potraciwszy z tych 310 franków opłatę za pomieszkanie, opał, światło i odzież, — tedy nie może więcej zostać jak 8 sous czyli 40 centymów na codzienną żywność. Ale czyż na tem koniec? — Nie. Samotna, bez podpory zostająca kobieta starzeje się prędko, utracą siły, starość czyni ją niezdatną do zarobku; a wtedy nie pozostaje nic, jak chleb zebrany — szpital! Możnaż się dziwić, że wiele nieszczęśliwych kobiet ulega co moment zwodnictwu? Zwłaszcza, że zbywa na potrzebnej nauce wytrwałej moralności. Nie wiedzą, nie myślą nic.

Belgia

(Familia Orleańska.)

Bruxela, 22. sierpnia. Przedwczoraj przybyli tu książę i księżna Joinville z dziećmi swemi, a wczoraj zrana odjechali na Ostendę do Anglii, dokąd udali się także hrabia Paryża i książę Chartres. Zdaje się, że 26. sierpnia, jako w rocznicę śmierci zmarłego przed 8 laty Ludwika Filipa zbierze się cała familia w Claremont, gdzie się odprawi zwyczajne nabożeństwo żałobne.

Szwajcarya.

(Konferencye telegraficzne.)

Berna, 22. sierpnia. Zgromadzenie do konferencyi telegraficznej, która rozpocznie się dnia jutrzejszego, składa się z następujących członków: za Szwajcaryę radca związkowy Näff i dyrektor telegrafów Curchod; za Francję hrabia Salignac, poseł francuski, i dyrektor telegrafów Alexandre; za Sardynię Bonelli nadinspektor telegrafów; za Belgię Masni, dyrektor jeneralny kolei żelaznych, poczt i telegrafów, za Holandję Staring, referendarz w ministerjum spraw wewnętrznych. Deputowani z Badenu i Portugalii potąd jeszcze nie zjechali. Hiszpania ubolewa nad tem, że nie może wysłać żadnego deputowanego, lecz oświadcza się za wszelkiem podwyższeniem taryfy, a co do znacznego znizienia taryfy zastrzega sobie bliższe rozpoznanie rzeczy.

Włochy.

(Inauguracya kolei liwurneńskiej.)

Florenca, 19. sierpnia. W Liwurnie odbyło się dnia 12. b. m. po południu w świetny sposób i przy najpiękniejszej pogodzie uroczyste poświęcenie nowej stacyi morskiej kolei żelaznej Leopolda.

Niemce.

(Rocznica urodzin księcia Alberta. — Nowiny dworu pruskiego. — Uczta u ambasadora austriackiego w Berlinie. — Obchód urodzin Następcy tronu austriackiego w Dreźnie.)

Berlin, 26. sierpnia. Jego królewicz. Mość książę Albert, małżonek Królowy angielskiej, urodzony 26. sierpnia 1819, obchodzi dziś na zamku Babelsberg 39tą rocznicę swoich urodzin. Ich królewicz. MM. książę i księżna Prus, Wielki książę Badeński z małżonką, książę Fryderyk Wilhelm z małżonką i inni członkowie rodziny królewskiej, składali dostojnemu gościowi zaraz zrana swoje życzenia i upominki.

— Jej Mość Królowa Wiktorya była znowu łaskawa d. 22. b. m. rozmawiać dłuższy czas z wezwanym na herbatę burmistrzem, Nauyn w Berlinie. „Kaźde wyrażenie dostojnej Pani — mówi *Zeit* — oznaczało, że się czuje szczęśliwą w Prusiech, bo wszędzie postrzega szczęśliwie szczere związki a szczególnie miłą dla Niej przychylność i przywiązanie do królewskiego domu. Przytem zapewniała Jej Mość Królowa, że nadzwyczaj podoba się Jej Berlin, i że nie może odjechać, ażeby bliżej nie poznała tego tak miłego dla Niej miasta. Zamierza więc objeżdżać całe miasto, a chociaż nie może zobaczyć wszystko naraz, spodziewa się jednak, że dla dalszego zwiedzania jeszcze czasu uzyska.“ Objazdkę tę rozpoczęła Jej Mość Królowa już dnia 23.

— Jej Mość Królowa zabawi tu o jeden dzień dłużej, niż to pierwotnie było postanowiono, a mianowicie do 28. sierpnia, a J. M. Król zjechać ma ostatniego b. m. Dawniejsze pogłoski o przedsem przybyciu J. M. królestwa z Tegernsee nie były próżne, gdyż Król dał się w Tegernsee kilka razy z tem słyszeć, że dostojnych gości swych chciałby jeszcze w Poczdamie powitać. Wiadomo to już od czasu podróży Króla do Anglii w pierwszych latach panowania jego (na uroczystość chrztu księcia Walii), że dla Królowej Wiktoryi jest z wielką czcią i zyczliwością. Słychać było nawet, że Król miał już 23. wrócić do Sansouci. Lecz lekarze odradzili podobno to zjechanie się, gdyż przy tem niemogło się obejść bez wzruszeń szkodliwych zdrowiu Króla pruskiego, i dlatego też J. M. królestwo przybędą dopiero po odjeździe Królowej Wiktoryi.

— U posła austriackiego przy dworze w Berlinie, barona Koller była 24. b. m. uczta dyplomatyczna, na której znajdował się książę Esterhazy, minister angielski spraw zagranicznych, lord Malmesbury, poseł angielski, lord Blomfield i inni członkowie korpusu dyplomatycznego.

Drezno, 23. sierpnia. Jakie wrażenie sprawiła na naszym królewskim dworze wiadomość szczęśliwego rozwiązania Jej Mości Cesarzowej Austriackiej, można domyśleć się łatwo po stosunkach bliskiego pokrewieństwa, jakie łączą obie rodziny panujące. Telegraf przywiósł tę radośną wieść wczoraj zrana do letniej rezydencyi

królewskiej w Pillnitz. W przyszłą niedzielę będzie uroczyste nabożeństwo w tutejszej katolickiej kaplicy nadwornej na cześć tego szczęśliwego rozwiązania.

Szwecya.

(Stan zdrowia Króla Jego Mości.)

Sztokholm, 20. sierpnia. Wychodzący w Chrystyanii dziennik *Morgenbladet* pisze w ostatnim numerze swoim ze środy: „Podług wiarogodnych doniesień prywatnych niepolepsza się wcale stan zdrowia Króla.“

Rosya

(Połączenie Donu i Wołgi koleją. — Telegram z Chin.)

Gazeta senacka zawiera potwierdzony już statut towarzystwa kolei żelaznej, która ma połączyć obie wielkie rzeki Don i Wołgę i stać się jednym z najważniejszych ogniw w łańcuchu nowych komunikacyi lądowych i wodnych w Rosyi. Kolej ta wychodzić będzie ze wsi Klimow w pobliżu Astrachanu nad Wołgą i prowadzić w prostym kierunku do odległego o 12—15 mil Donu. Otworzenie jej ma nastąpić najdalej za 4 lat, na co składa towarzystwo kaucyę w sumie 210.000 rubli.

W uzupełnieniu telegramu petersburgskiego z 21. sierpnia przytacza gazeta wiedeńska całkowitą telegraficzną depezę posła francuskiego w Petersburgu z dnia 20. sierpnia przesłaną hrabi Walewskiemu i ogłoszoną w *Monitorze*:

„Kuryer wyprawiony dnia 27. czerwca z Tientsynu drogą lądową do Petersburga przywiósł księciu Gorczakowi wiadomość, że między Chinami i Rosyą zawarto traktat zgadzający się w głównej rzeczy z traktatem zawartym między Chinami i innymi państwami. Wszystkie porty chińskie (depeza nie wyraża, które?) otworzono, przyzwolono na swobodne wykonywanie religijnych obrzędów chrześcijańskich, na pobyt konsulów i wysłanie agentów dyplomatycznych do Pekinu, jeśliby potrzeba tego wymagała. Francya i Anglia otrzymały między innymi i znaczne wynagrodzenie pieniężne.“

A z ya.

(Korespondencya Russella.)

Wilhelm Russell, indyjski korespondent gazety *Times*, udał się z Futtyghuru do Simli i pisze z tamtąd pod dniem 24. czerwca: „Sir Collin Campbell, nie można jak z Rzymianinem powiedzieć: *Cunctando restituit rem*. Instykt przebiegłości orientalnej nauczył narzeczone neutralnych i opieszalych, że zwycięstwo jest po naszej stronie, i nie można już wątpić o ich sympatyi i współdziałaniu. Z wyjątkiem Neua Sahiba nie ma już nieprzyjaciela żadnego odznaczającego się dowodczy. Mulwi poległ zdradą naszego przyjaciela, radcy Powajne, gdyż zdrada byłato, kiedy fanatyka tego, i to jak słyszałem, podczas układów strzałem ugodzono. Rani z Ihansi zginęła bohaterską śmiercią; bo zdaje mi się, że rodzaj śmierci tej kobiety, która poległa na czele swych zastępów, zasługuje istotnie na uwielbienie, chociaż była dziką i okrutną tygrysią. Khan Bahadur-Khan jest naszym jeńcem, a Begum utraciła w Oude wszelką więźność. Władca Kaszemiru wydaje nam zbiegłych morderców lub wypędza ich z swego terytorjum. Bez szczególniejszego natchnienia, niepodobna prorokować, dlatego nie mogę przepowiedzieć, że pokój w Indyach jest przywrócony, dopokąd dla wyprawy nie nadejdzie stosowna pora roku. Długo jeszcze, gdy już burza ustanie, będą ryczyć złowrogie bałwany morskie; atoli srożenie się ich nie jest już straszne, ani niebezpieczne. Ludzie w okolicy Futtyghury są nie tylko jaśniejszej barwy, lecz także daleko silniejszych muszkułów i wyższego wzrostu, niż mieszkańcy Bengalii, jak dalece wnosić mogą z prób szczerpu ludu, który widziałem na ulicy. I oni nienawidzą naszego panowania, gdyż są po większej części Pothanowie. Nawab Ferrukabadu pozbawił się swoim powstaniem rocznej placy więcej niż 10.000 funtów szterlingów tudzież wielu domów, ogrodów, włości i gruntów. Jestto młody człowiek słabego charakteru, i był, jak słychać, przez swych podrzędnych i buntowników przymuszony do powstania.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 26. sierpnia. P. Leseps i lord nadkomisarz Wysp Jońskich przybyli do naszego miasta.

Tryest, 27. sierpnia. Wczoraj miał p. Leseps konferencyę z prezydentem izby handlowej, Podestą i kilku znakomitymi członkami stanu kupieckiego, przyczem oznajmił im, jak dalece postąpiło przedsiębiorstwo kanału Suez. W listopadzie odbędzie się w Paryżu zgromadzenie dla zawiązania w tym zamiarze towarzystwa akcyonaryuszów.

Medyolan, 24. sierpnia. Jutro będzie uroczysto *Te Deum* w tutejszym kościele katedralnym, a wieczorem iluminacya. W Monza będzie na zarządzenie Jego Cesarzew. Mości Arcyksięcia gubernatora festyn ludu na dniu 5. września. Jego Cesarzew. Mość ofiarował w prywatnej szkatuły swojej 10.000 lirów dla ubogich.

Paryż, 25. sierpnia. Persigny miał przy otwarciu rady jeneralnej w St. Etienne mowę, w której poruszał tak wewnętrzne jak i zagraniczne sprawy. „Angielsko-francuskiego przymierza — mówił — pragnie większość publiczności angielskiej; pomimo kilku nieporozumień, wywołanych zamachem i wypadkami dyplomatycznymi, niezachodzi przecież między obydwojma narodami żadna niebezpieczna kwestya, względem której niezdołano by się porozumieć; zatem po-

